

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 23/2022-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu vlády Slovenskej republiky č. 77 z 5. februára 2021 k návrhu na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na slobodu pohybu a pobytu uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej aj „vláda“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 77 z 5. februára 2021 k návrhu na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.“) vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení

neskorších predpisov (ďalej aj „uznesenie vlády č. 77 z 5. februára 2021“) zrušiť a priznať mu „zadosťučinenie“ v sume 100 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vlády č. 77 z 5. februára 2021 bol, okrem iného, schválený návrh na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 227/2002 Z. z.“) vyhláseného uznesením vlády č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. (A.1. predmetného uznesenia vlády). Zároveň bol núdzový stav, ktorý bol vyhlásený z dôvodu ohrozenia života a zdravia osôb v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, predĺžený opakovane podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na obdobie 40 dní s účinnosťou od 8. februára 2021 na území celej Slovenskej republiky (B.1. predmetného uznesenia vlády). V zmysle písm. C.1. uznesenia vlády č. 77 z 5. februára 2021 vláda obmedzila s účinnosťou od 8. februára 2021, ak nebolo ďalej v tomto bode (C.1., pozn.) dotknutého uznesenia ustanovené inak, podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. na území Slovenskej republiky slobodu pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 8. februára 2021 v čase od 5.00 h do 1.00 h nasledujúceho dňa do odvolania, najneskôr však do konca núdzového stavu opakovane predĺženého týmto uznesením, teda uplynutím 19. marca 2021, pričom obmedzenie sa nevzťahovalo na prípady stanovené v tomto uznesení vlády (C.1., pozn.). V súlade s písm. C.1. bodom 1 a 2 uznesenia vlády č. 77 z 5. februára 2021 sa predmetné obmedzenie nevzťahovalo na cestu do a zo zamestnania za podmienok špecifikovaných v uvedených bodoch.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti uzneseniu vlády č. 77 z 5. februára 2021 podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že vláda svojím uznesením obmedzila slobodu pohybu a pobytu v súlade s čl. 5 ods. 3 písm. g) ústavného zákona č. 227/2002 Z. z., avšak v rozpore s ním „*podmienila výnimku z tohto zákona absolvovaním úkonu, ktorý bol nariadený Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 77/2021, ktorým bol schválený návrh na preukazovanie sa negatívnym výsledkom RT-PCR testu nie starším ako 7 dní alebo antigénového testu certifikovaného na území Európskej únie na ochorenie COVID-19 nie starším ako 7 dní, na cestu do a zo zamestnania zamestnanca...*“.

4. Sťažovateľ ďalej konštatuje, že „*Ústavný zákon uloženie výnimky z režimu stanoveného ústavným zákonom*“ formou uznesenia vlády nepripúšťa, v dôsledku čoho uvádza „*podmienenie obmedzenia základných ľudských práv a slobôd, medzi ktoré sloboda pohybu a pobytu jednoznačne patria, absolvovaním úkonu nariadeným uznesením vlády považujem za nesúladné s Ústavou Slovenskej republiky*“. Tiež tvrdí, že takéto obmedzenia mu spôsobili problémy v pracovnom, ako aj osobnom živote, „*podpisujú sa*“ na jeho psychickom stave, pričom pociťuje neistotu, strach a obmedzenie jeho ľudských práv a základných slobôd.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práva na slobodu pohybu a pobytu napadnutým uznesením vlády č. 77 z 5. februára 2021.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa uznesením vlády č. 77 z 5. februára 2021:

6. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že podľa obsahu návrhu sťažovateľa na začatie konania pred ústavným súdom, ktorý sťažovateľ podal s označením „Konanie o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 122 z. č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky“, možno tento návrh posúdiť ako ústavnú sťažnosť, keďže sa ním domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv a slobôd zaručených v Ústave Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) (ale aj v Listine základných práv a slobôd či medzinárodných zmluvách, avšak sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti explicitne nevymedzuje, porušenie ktorého článku z uvedených dokumentov namieta, pozn.) napadnutým uznesením vlády č. 77 z 5. februára 2021, ktoré bolo vydané v súvislosti s pandemickou situáciou v dôsledku šírenia vírusu SARS-CoV-2.

7. V úvode posúdenia ústavný súd poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 122 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody. Podľa § 125 zákona o ústavnom súde sú účastníkmi konania sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje.

9. Zásahom, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa a proti ktorému jeho ústavná sťažnosť smeruje, je uznesenie vlády č. 77 z 5. februára 2021 o opakovanom predĺžení trvania núdzového stavu a prijatí opatrení počas vyhláseného núdzového stavu (t. j. uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 77 z 5. februára 2021 k návrhu na opakované predĺženie času trvania núdzového stavu podľa čl. 5 ods. 2 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a na prijatie opatrení podľa čl. 5 ods. 4 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.), teda rozhodnutie, na ústavný prieskum ktorých je ústavný súd podľa ústavy oprávnený v osobitnom type konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy a nie v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

10. Z čl. 129 ods. 6 ústavy vyplýva, že do právomoci ústavného súdu patrí rozhodnutie o tom, či vyhlásenie núdzového stavu a ďalších na neho nadväzujúcich rozhodnutí bolo v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom. Táto právomoc je však obmedzená § 189 zákona o ústavnom súde tak, že návrh môže podať najmenej pätina poslancov národnej rady, prezident, vláda alebo generálny prokurátor a tento súlad sa preskúmava v osobitnom konaní podľa § 189 až § 197 zákona o ústavnom súde. Vylúčené je preskúmanie vyhlásenia núdzového stavu a ďalších na neho

nadväzujúcich rozhodnutí v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 129 ods. 6 ústavy. Záver vyplývajúci z citovaného právneho názoru má nesporne aj ústavnú relevanciu, a to zvlášť v prípadoch, ak by sa v konaní, ktoré patrí v zmysle čl. 131 ods. 2 ústavy do pôsobnosti senátu ústavného súdu, mala uplatniť právomoc, ktorú ústava zveruje do pôsobnosti pléna (čl. 131 ods. 1 ústavy), čo je aj prípad sťažovateľa. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto si senát ústavného súdu preskúmavajúci vec sťažovateľa nemôže v rozpore s ústavnou úpravou aťahovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj IV. ÚS 50/2010). Senát ústavného súdu nedisponuje teda právomocou rozhodnúť, či namietané uznesenie vlády nadväzujúce na vyhlásenie núdzového stavu v kontexte argumentácie sťažovateľa je alebo nie je v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (zohľadňujúc okolnosť, že návrh bol podaný ako ústavná sťažnosť a s poukazom na nasledujúci bod odôvodnenia tohto uznesenia týkajúci sa interne rozlíšenej právomoci pléna ústavného súdu).

11. Nadväzujúc na zmienku o odlišných procesných podmienkach konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, ústavný súd dodáva, že aj v prípade kvalifikácie návrhu sťažovateľa ako návrhu na začatie konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy by musel byť tento návrh odmietnutý ako podaný zjavne neoprávnenou osobou [§ 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde] pre nedostatok aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľa ako fyzickej osoby na iniciovanie konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy (k tomu porovnaj I. ÚS 85/2012, I. ÚS 21/2012).

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

12. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

13. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

14. Vzhľadom na výsledok posúdenia tejto ústavnej sťažnosti ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III.1. odôvodnenia tohto uznesenia) je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovел (bod 2 výroku uznesenia).

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu